

วิเคราะห์ผลกระทบจากการคุ้มครองของธนาคารโลก

นิอัปดุลซอร์ฟาร โตะมิง

โครงการศึกษาและปฏิบัติการงาน ไฟกัส

หัวข้อนำเสนอ

1. อะไรคือกลไกการคุ้มครองของธนาคารโลก (World Bank Safeguards)
2. สถานะ/สถานการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับกลไกการคุ้มครอง
3. หลักการสำคัญและส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงการ REDD+
4. วิเคราะห์กลไกการคุ้มครองของธนาคารโลก
5. จุดยืนและข้อเรียกร้องของ NGOs/CSOs ต่อธนาคารโลกที่เกี่ยวข้องกับกลไกการคุ้มครอง

อะไรคือกลไกการคุ้มครองของธนาคารโลก

- (ตามคำอ้างของธนาคารโลก) คือ เครื่องมือที่มีวัตถุประสงค์ที่จะคุ้มครองและลดผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่อาจจะเกิดโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากธนาคารโลก
- ซึ่งรัฐบาลของประเทศนั้นๆที่จะหน้าที่โดยตรงที่จะต้องปฏิบัติตามแนวทางการคุ้มครองของธนาคารโลก โดยธนาคารโลกมีหน้าที่ประเมินและตรวจสอบว่ารัฐบาลนั้นได้ปฏิบัติตามหรือไม่

สถานะ/สถานการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกลไกการคุ้มครอง

- ธนาคารโลกอยู่ในช่วงของการจัดการปรึกษาหารือ (consultation) โดยธนาคารโลกอ้างว่าก็คือเพื่อทบทวนหรือแก้ไขแนวทางและกลไกการคุ้มครอง
- โดยธนาคารโลกได้เผยแพร่ร่างเอกสารแนวทางและกลไกการคุ้มครองเพื่อเป็นเอกสารหลักในการจัดปรึกษาหารือ โดยการปรึกษาหารือคาดว่าจะเสร็จสิ้นภายในต้นปีหน้าและจะสามารถนำเสนอร่างที่สองได้
- การนำเสนอครั้งนี้จะวิเคราะห์จากร่างเอกสารฉบับนี้เป็นหลัก

กลไกการคุ้มครองของธนาคารโลกและส่วนที่เกี่ยวข้องกับ REDD+

- กลไกการคุ้มครองครอบคลุมทั้งหมด 11 ประเด็น รวมถึง สิทธิและประเด็นด้านแรงงาน เด็ก เพศสภาพ ซึ่งแต่ละประเด็นจะมีแนวทางและกลไกที่ต่างๆกันไป
- ส่วนที่เกี่ยวข้องกับ REDD+
  1. การประเมินทางสังคมและสิ่งแวดล้อม
  2. การครอบครองและการใช้ที่ดิน และ การย้ายถิ่นฐานโดยไม่สมัครใจ
  3. ความหลากหลายทางชีวภาพ และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน
  4. การคุ้มครองและปกป้องสิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง ซึ่ง **FPIC** ก็อยู่ในส่วนนี้

วิเคราะห์หลักไกความคุ้มครองของธนาคารโลก

ธนาคารโลกอ้างว่า...	ความจริงที่เกิดขึ้น	แล้วมีนัยยะอย่างไร
กลไกแนวการคุ้มครองนี้ครอบคลุมทุกโครงการที่สนับสนุนโลกธนาคารโลก	ไม่ครอบคลุมทุกโครงการที่สนับสนุนโดยธนาคารโลก	ส่วนใหญ่ของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากธนาคารโลกไม่จำเป็นปฏิบัติตามกลไกและแนวทางการคุ้มครอง
มีกลไกและแนวทางที่ชัดเจนในการคุ้มครองและปกป้องสิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง	ไม่ได้มีการระบุใดๆที่ชัดเจน แต่ในทางกลับกันอนุญาตให้รัฐไม่จำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามกลไกการคุ้มครองของธนาคารโลก (Opt-out)	ทำให้กลไกหรือแนวทางของธนาคารโลกไม่มีความหมายใดๆ และไม่สามารถที่จะปกป้องสิทธิใดๆเลยของชนเผ่าพื้นเมือง
ปกป้องสิทธิในการครอบครองและใช้ที่ดิน และไม่อนุญาตให้มีการบังคับไล่ออกจากพื้นที่ (forced eviction)	ไม่มีการเขียนหรือมีการระบุใดๆเลยที่มีชัดเจนที่จะปกป้องสิทธิดังกล่าว	เปิดโอกาสให้รัฐสามารถไล่ชนเผ่าพื้นเมืองหรือชาวบ้านออกจากพื้นที่โดยไม่จำเป็นที่จะต้องรับฟัง ค่าชดเชยหรือการช่วยเหลือใดๆ
มีกระบวนการรับฟังและมีส่วนของประชาชน (FPIC)	มีการระบุจริงแต่ ระบุอย่างกว้างคลุมเครือ ไม่ได้มีการระบุแต่เงื่อนไขของกระบวนการที่ชัดเจน อย่างเช่นระยะเวลา การมีส่วนร่วมในกระบวนการ การตัดสินใจ	อาจจะนำไปสู่เป็นกระบวนการรับฟังที่เป็นแค่พิธีกรรมโดยไม่ได้มีการรับฟังและมีกระบวนการตัดสินใจร่วมกัน

สรุป: วิเคราะห์กลไกการคุ้มครองของธนาคารโลก

- กลไกการคุ้มครองไม่ได้เพิ่มสิทธิหรือสร้างอำนาจต่อรองให้กับกลุ่มคน โดยเฉพาะชนเผ่าพื้นเมือง ที่ได้รับหรืออาจจะได้ผลกระทบจากโครงการตามที่ธนาคารโลกกล่าวอ้าง
- โดยทั่วไปมาตรฐานของกลไกหรือแนวการคุ้มครองของธนาคารโลกอยู่ในระดับอ่อนและต่ำกว่ามาตรฐานของกฎหมายระหว่างประเทศมาก ธนาคารโลกก็ไม่ได้ผนวกสิทธิและอำนาจของชนเผ่าพื้นเมืองตามที่ได้ระบุปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิ รวมถึงสิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง
- ธนาคารโลกไม่ได้มีความจริงใจที่แท้จริงในการคุ้มครองและปกป้องสิทธิของประชาชนจะเห็นได้จากกรณีของ **FPIC** และที่ยิ่งเลวร้ายไปกว่านั้นคือ ให้สิทธิรัฐไม่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกลไกการคุ้มครอง
- โดยสรุปทำให้กลไกการคุ้มครองนี้ไม่มีความหมายใดๆทั้งสิ้น

ข้อเรียกร้องของ NGOs/CSOs ต่อธนาคารโลก

- จากความไม่จริงใจและกลไกการคุ้มครองของธนาคารโลกที่ได้คุ้มครองประชาชนอย่างแท้จริงตามที่ธนาคารโลกได้อ้าง
- องค์กร NGOs และ CSOs รวมถึงองค์กรที่ทำงานด้านประเด็นและสิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง ออกมาเรียกร้องให้ธนาคารโลกหยุดกระบวนการปรึกษาหารือ และเรียกร้องให้เอาร่างที่กำลังอยู่กระบวนการปรึกษาหารือกลับมาแก้ไข
- โดยกลไกการคุ้มครองจะต้องปกป้องสิทธิของประชาชนและคุ้มครองกลุ่มคนที่ได้ผลกระทบจากโครงการที่ธนาคารโลกสนับสนุน และที่สำคัญ ธนาคารโลกจะต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชนและประชาชนในพื้นที่

